

SJØMAKTSEMINARET 2024

KRIG I EUROPA, ER VI KLARE?

19-20 september 2024 Bergen, Radisson Blu Hotell Bryggen

Hedersgjest

Knut Storberget

Bierverv (godkjent av departement/regjering):

- Gjesteforeleser 20 % stilling Høgskolen Innlandet
- Styreleder i Anno Museum AS (museene i Hedmark)
- Nestleder i styret for Statskog SF
- Styremedlem i Norges nasjonalgave til Sverige, Voksenåsen kultur- og konferansehotell

Avsluttede bierverv

- Leder av Forsvarskommisjonen av 2021
- Leder av utvalg om finansieringen av private barnehager
- Nestleder i det offentlige valglovutvalg
- Board member executive board i Global Crop Diversity Trust (FN-avledet stiftelse for ivaretagelse og utvikling av artsmangfold i global matproduksjon)

Presidentens hilsning

*Kjære medlemmer og venner
av Sjømilitære Samfund,*

Velkommen til Bergen, Radisson Blu Royal Hotel og til årets Sjømaktseminar. I år er det tredje gang vi er her i Bergen sentrum. Det har så langt vist seg å være en suksess.

Norges velstand og sikkerhet er uløselig knyttet til havet og nasjonens geografiske beliggenhet. Våre verdier kommer i stor grad av det som er i havet, på havet og under havet. Dette er endelig forstått av våre politikere og har resultert i en meget ambisiøs langtidspan for Forsvaret. Norge skal anskaffe flere nye fartøyer i de nærmeste årene. For oss betyr det nærmest en ny flåteplan.

Krigen i Ukraina pågår enda for full styrke. I tillegg brenner det i Midt-Østen. Dette har endret Europas sikkerhetspolitiske situasjon. På toppen av det hele knytter det seg en viss usikkerhet til det kommende valget hos vår viktigste alliert, USA.

Årets seminar har en alvorlig og skremmende tittel. Krig i Europa - er vi klare?

Vi har delt seminaret inn i 4 deler:

Første del. Det overordnede bildet. Her får vi ta del i hva Norges sikkerhetssituasjon og våre målsettinger og Regjeringens arbeide i en alvorlig tid og litt om hva skjer i Kina og hvilken betydning det kan få for Norge og Europa.

Andre del: Den maritime klynge, som vil berøre mange interessante innspill fra det maritime Bergen og Norge.

Tredje del består av Teknologi, utvikling og endring med innlegg om alt fra undervannsdroner til space teknologi og innovasjon.

Fjerde del. Den menneskelige faktor, personell og kompetanse. Her vil ny HR direktør i Forsvaret snakke om hva som må til for at vi skal lykkes vi med gjennomføring av langtidspanen.

Jeg oppfordrer alle til å delta i gode diskusjoner i paneldebattene i slutten av hver del.

Representanter fra forsvars- og sikkerhetsindustrien vil være til stede og flere av selskapene har egne utstillingsstands i tilstøtende lokaler til konferansesalen. Samarbeidet

mellom forskning, industri og forsvar er viktig. Det legges opp til gode pauser for å kunne mingle blant utstillerne og besøke deres stands. Jeg vil også understreke betydningen av de mange bedriftsmedlemmene som muliggjør Sjømilitære Samfunds kontinuerlige innsats for et sterkt maritimt forsvar.

Årets festmiddag er også denne gang i Bergens storstue, Håkonshallen. Lykke til med to dager med både faglig og sosialt samvær.

Heidi Krøke
Kommandør (P)
President Sjømilitære Samfund

Kommandør Heidi Krøke er marineingeniør og president i Sjømilitære Samfund. Hun startet ved Sjømilitære korps elektronikklinje sommeren 1980. Fortsatte på Ingeniørhøgskole og senere Sjøkrigsskolen, Elektronikkvåpen linje. Har stabsskole 1 og 2 og Nato Defence College i Roma. Tjenesteerfaringen er en variasjon mellom skoletjeneste, tjeneste ved Sjøforsvarets Forsyningskommando, senere Forsvarets Logistikkorganisasjon, og Sjøforsvarsstaben. Hun har seilt fregatt og hatt to utenlandsbeordringer. Hun var sjef KNM Tordenskjold fra 2015-2017 før hun avsluttet karrieren i Forsvaret som divisjonsdirektør for produksjon og driftsdivisjonen i Seasparrow project office i Washington, USA 2017-2021.

Foredragsholdere - Paneldeltakere - Moderatorer

Oliver Berdal

Kontreadmiral Oliver Berdal har vært sjef for Sjøforsvaret siden oktober 2023. Før det har han blant annet tjenestegjort som sjef Kystvakten og sjef Ubåttjenesten. Han har også erfaring fra Forsvarsdepartementet, Forsvarets Forskingsinstitutt og det private næringsliv. Berdal har internasjonal erfaring som skipssjef på ubåt under operasjon Active Endeavour i Middelhavet i 2006.

Utover sjømilitær utdanning har Berdal høyere utdanning fra US Naval War College og sjefskurset ved Forsvarets Høyskole. I tillegg har han en mastergrad fra BI og diverse psykologistudier fra Universitet i Bergen.

Mads Arild Eidem

Mads startet sin utdanning i Hæren og tjenestegjorde 2 år i Panserbataljon BrigadeNord før han startet på Sjøkrigsskolen. Han har seilt Ula-klasse ubåter og tjenestegjorde i Ubåtvåpenet i ulike stillinger før han gikk over til ubåtprosjektet, både med oppdatering av Ula-klassen og prosjektleder for nye ubåter. Han er også utdannet fra Handelshøyskolen BI og har en MSc ved SKEMA Business School i Paris hvor hovedoppgaven omhandlet «Achieving schedule in Norwegian Defence projects».

Siden 2014 har Mads vært Steds- og avdelingsleder ved Det Norske Veritas Technology Centre Bergen og er nylig tiltrådt som «Director Aquaculture Operations Norway» i Åkerblå DNV.

Harald Fotland

Harald Fotland ble valgt som president i Norges Rederiforbund i mars 2024. Han har omfattende erfaring innen shipping og har vært administrerende direktør i Odfjell SE siden 2022. Fotland begynte i Odfjell i 2010 og har hatt flere lederstillinger i selskapet. Før han kom til Odfjell var han visepresident i Gard og hadde ulike roller i Sjøforsvaret. Han har bred styreerfaring og er også styremedlem i European Community Shipowners' Association (ESCA) og Den Norske Krigsforsikring for Skib.

Hans Geelmuyden

Hans Geelmuyden er norsk samfunnsdebattant, journalist, skribent, kommentator og tidligere sjefredaktør i Morgenbladet. Han er siviløkonom fra NHH, og har bygget, ledet, eid og solgt Geelmuyden Kiese Gruppen. Mindre kjent er det at Geelmuyden etter NHH tok Befallsskolen for Kystartilleriet, og at han er orlogskaptein (R) i Sjøforsvaret.

Morten Graff

Morten Graff er CEO i Grieg Logistics Shipping Services, et selskap som håndterer mer enn 3500 skipsanløp i Norge per år. Selskapet er en del av det globale nettverket til Inchcape Shipping Services, som opererer 260 kontorer i 60 land med 3200 ansatte.

Morten har utdanning fra intendanturlinjen på Sjøkrigsskolen og tjenestegjort på fartøy, KNM Tordenskjold, fregattprosjektet og i Forsvarets logistikkorganisasjon forsyning. I sin tid i Grieg har han ledet operativ virksomhet innen prosjektlogistikk, terminaldrift og skipsagent. Grieg har hatt ulike kontrakter med Forsvaret siden 2013.

Pål Strømsholm Greger

Etatsutdanning i Sjøforsvaret, Operativ Kystartilleri, Nærforsvar. Bachelor utdanning fra Politihøgskolen. Studie Funksjonsrettet Ledelse for Innsatsledere, Politihøgskolen. Studie for Øvings- og Beredskapsplanleggere, Politihøgskolen.

Politioverbetjent/Innsatsleder, Styrkesjef Frontex NOR OPV, Olympic Commander NO/Liaison Frontex ICC Pireus og Roma, UEH 10 år/ Politiets Utrykningsstyrke. Sjef NCAGS i CFT153 OPG/CMF, BWC/SNR EMASoH, Abu Dhabi, SME SFN TRJE 18/USS MWT, Stabsoffiser MARCOM/NSC, Sjef SIG Kosovo, Sjef Norsk MP Kosovo og FYROM, Troppsjef Kystartilleriet.

Foredragsholdere - Paneldeltakere - Moderatorer

Cecilie Heuch

Cecilie Heuch begynte som HR direktør i Forsvaret i april i år. Hun har lang erfaring innenfor personalledelse i nasjonal og internasjonal sammenheng, blant annet fra Telenor og Det Norske Veritas hvor hun var HR direktør i henholdsvis 6 og 11 år. Hun satt i begge selskapenes konsernledelse. Hun startet sin karriere i Norsk Hydro hvor hun arbeidet med markedsanalyse og forretningsanalyse, hvorav 5 år i Italia. Heuch er utdannet ved Sciences Po i Paris og London School of Economics and Political Science."

Frode Nakken

Kommandørkaptein Frode Nakken, sjef Kystjegerkommandoen. Nakken har tjenestegjort på patrulje, tropp og stabsnivå i Kystjegerkommandoen siden 2004. Nakken har tjenestegjort ved Forsvarets operative hovedkvarter og Forsvarsstaben før tiltredelse som sjef Kystjegerkommandoen. Nakken har 5 operative deployeringer: Tre til Afghanistan, en til Operasjon Recsyr, og sist som liaisonoffiser om bord USS Harry S Truman ifm KNM Fridtjof Nansens operasjon sammen med Carrier Strike Group 8. Nakken har i tillegg til stabsskolen, en sivil master i ledelse ved Norges arktiske universitet (UiT). Nakken mottok Italienske Marines ærespris ved graduering fra Sjøkrigsskolen i 2010, og mottok Inge Stenslands pris for 2012.

Tor Ivar Strømmen

Orlogskaptein Tor Ivar Strømmen er forskar, doktorgradsstipendiat og hovudlærer ved Sjøkrigsskulen, med ekspertise i sjøkrigshistorie, sjømaktsteori, maritim strategi, maritim operasjonskunst og forsvarsplanlegging. Han har 15 års operativ teneste i Marinen og NATO, med omfattende erfaring innan operasjonsplanlegging og operasjonsleiing. Strømmen er ein aktiv samfunnsdebattant og ein mykje brukt ekspertkommentator i media, og har publisert ei rekkje vitenskaplege og populærvitenskaplege arbeid, både nasjonalt og internasjonalt.

Knut Storberget

Knut Storberget er utdannet jurist. Han var i perioden 2001-2017 stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet fra Hedmark. Han var justisminister i seks år og har også erfaring fra justiskomiteen, finanskomiteen og næringskomiteen på Stortinget.

Storberget har mange års erfaring som advokat i eget og andres advokatfirma, med møterett for Høyesterett. Han var fast forsvarer for Sør-Østerdal tingrett og Eidsivating lagmannsrett. Storberget har hatt mange ulike verv, også internasjonalt. Han har forelest ved Høgskolen i Hedmark og vært lærer i videregående skole.

Jan Sommerfelt-Pettersen

Jan Sommerfelt-Pettersen er kontreadmiral, lege og spesialist i samfunnsmedisin. Han har jobbet i forskjellige stillinger og stillingsstørrelser i Forsvaret fra 1980 til 2018. Ble løytnant og skipslege på fregatt i 1986 og har jobbet fast i Forsvaret fra 1993 inntil han gikk av som Sjef for Forsvaret Sanitet i 2018 med graden kontreadmiral. Han har også jobbet som allmennpraktiker i 26 år, rådgivende overlege i 17 år og assisterende fylkeslege i tre år. Han har også hatt verv i NATO, i Forsvarets Operative Hovedkvarter gjennom en årrekke. Sommerfelt-Pettersen har jobbet med maritim medisin og helseberedskap i mange år, nasjonalt og internasjonalt. Han har alltid hatt en spesiell interesse for fagets historie. I 2020 utgav han boken Maritim medisinsk historie sett fra Norge som er den første fremstilling av dette fagfeltet. Sommerfelt-Pettersen er ikke født i Bergen, men bergenser med iver og overbevisning.

Sigvald Sveinbjørnsson

Daglig leder, Maritime Bergen fra januar 2023 til dags dato.
Rådgiver, Amedia, fra november 2021 til 2023.
Sjefredaktør og daglig leder Bergensavisen, fra mai 2016 til november 2021.
Lederskribent, Bergens Tidende, mars 2014 til mai 2016.
Diverse redaktørstillinger i media og som rådgiver i Oslo.

Foredragsholdere - Paneldeltakere - Moderatorer

Aslak Sverdrup

Sverdrup er utdannet offiser fra FHS/SKSK(1997) og har en Master i Risikostyring. Han gjennomførte Forsvarets høyskole Sjefskurs i 2018. Han hadde flere sentrale operative stillinger innen spesialoperasjoner, senest ved Marinejegerkommandoen frem til 2006.

Sverdrup var en av stifterne av Bestia Risk Consulting og arbeidet er i perioden 2006-12. Fra 2012 var han knyttet til Avinor, fra 2013 til 2019 som Lufthavnsjef på Bergen lufthavn Flesland. I perioden 2019-2024 var Sverdrup direktør for Akvariet i Bergen, og er nå regiondirektør for Innovasjon Norge. Sverdrup har hatt mange sentrale styreverv i næringsliv og offentlig sektor.

Ine Eriksen Søreide

Ine Eriksen Søreide representerer Høyre og er leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé og den utvidede utenriks- og forsvarskomiteé, og Stortingets Europautvalg. Hun var utenriksminister fra 2017-2021 og forsvarsminister fra 2013-2017 i Solberg-regjeringen. Hun har vært innvalgt på Stortinget siden 2001, og ledet utenriks- og forsvarskomiteen også fra 2009-2013. Hun er utdannet jurist fra Universitetet i Tromsø.

Bjørn Terjesen

Kommandørkaptein Bjørn Terjesen er redaktør for Norsk Tidsskrift for Sjøvesen. Han er historiker utdannet ved Universitetet i Bergen. Han ble uteksaminert fra Sjøkrigsskolen i 1984 og gjennomførte Føhrungsakademie der Bundeswehr i Hamburg 2001-2003. Etter operativ tjeneste i Kystartilleriet og allsidig stabs- og skoletjeneste underviste, forsket og ledet Terjesen ved Sjøkrigsskolen i perioden 1997-2019 innen fagområdet sjømakt og sikkerhetsstudier. Han har blant annet publisert Kystartilleriets undervannsforsvar 100 år - 1900-2000, Vi skiltes i fred: Oppløsningen av den svensk-norske unionen i 1905, del 1 av Sjøforsvaret i krig og fred. Langs kysten og på havet gjennom 200 år, The rise of naval powers in Asia and Europe's decline (red. 2011), Sjømilitær kompetanse og lederutvikling i 200 år: Sjøkrigsskolen 1817-2017 (red. 2017), Necessé: Sjømilitær utvikling i Russland og Kina. Grunnlag for bekymring? (red. 2020) Sjømakt: Politikk, strategi og militære operasjoner i det maritime domenet (red. 2023) og Fra torpedobåten RAP med slepetorpedoer til Skjoldklassen korvetter med kryssermissiler. MTB-våpenet 150 år - 1873-2023 (red. 2023).

Seminarutvalget har denne gang bestått av:

Jan Sommerfelt-Pettersen, faglig leder
Tom Egil Lilletvedt, Gen sekr SMS/Admin
Erik Hoffte Kierulf (utstilling)
Morten Jacobsen
Arne Morten Grønningsæter
Espen Gukild
Øyvind Lavoll
Espen Rasmussen
Magnus Svensson Røsand

Aleksander Skogly-Jensen
Sigurd Smith
Tor Ivar Strømmen
Bjørn Terjesen
Gerd Anne Tetlie
Ståle Ulriksen
Christian Oseberg
Thomas Gjesdal

Takk for administrativ støtte fra Finn Nordstad og Reidun Lillebø-Hansen, samt alle kadettene fra FHS/Sjøkrigsskolen

Foredragsholdere - Panel deltakere - Moderatorer

Øystein Tunsjø

Øystein Tunsjø er professor og leder av Asia-programmet ved Institutt for forsvarsstudier, Forsvarets Høgskole. Tunsjø har nylig utgitt boka Kampen om verdensmakten: USA og Kina i det 21. århundre (Oslo: Dreyer). Han er også forfatter av bøkene The Return of Bipolarity in World Politics: China, the United States and Geostuctural Realism, (New York: Columbia University Press); Security and Profits in China's Energy Policy: Hedging Against Risk (New York: Columbia University Press) og US Taiwan Policy: Constructing the Triangle (London: Routledge). Tunsjø har vært Fulbright gjesteforsker ved Harvard og MIT. Tunsjø var medlem av den regjeringsoppnevnte Forsvarskommisjonen av 2021.

Steffen Vambheim Vågenes

Kommandørkaptein Steffen Vambheim Vågenes er utdannet sjøkriger og sjøkaptein ved SKSK og har tjenestegjort 5 år som skipssjef på Skjold klasse korvett. Mesteparten av tjenesten har vært øvelser og operasjoner i Norge, med et særskilt fokus på nordområdene. I tillegg har han utdanning fra Naval War College og Mastergrad i ledelse fra Universitetet i Stavanger. I dag jobber Steffen som hovedlærer lederskap ved Forsvarets høgskole/Sjøkrigsskolen og er ansvarlig for lederskapsutdanningen til våre fremtidige marineoffiserer.

Marit Warncke

Marit Warncke (H) er ordfører i Bergen, valgt for perioden 2023-2027. Hun er psykolog med lang erfaring fra næringslivet, blant annet som administrerende direktør i Bergen Næringsråd gjennom 15 år.

Åse Gilje Østensen

Åse Gilje Østensen er utdannet PhD fra Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen. Hun disputerte I 2013 med avhandlingen "The Political Agency of Private Military and Security companies: Governors in the Making". Østensen jobber med problemstillinger i skjæringspunktet mellom det sivile og det militære, deriblant sammensatte trusler i det maritime domenet, sivile trusselaktører mot Norge og totalforsvar og sivil-militært samarbeid. Østensen er ansattrepresentant i Forsvarets høgskoles styre og har også bistilling ved Institutt for sammenliknende politikk (Universitetet i Bergen).

Steffen Berge Øverland

Steffen Øverland er marineoffiser og Hovedlærer i Maritime operasjoner ved FHS Sjøkrigsskolen. Han har operativ tjeneste hovedsakelig fra fregatter, hvor han har tjenestegjort på både Oslo- og Nansen-klasse fregatt mellom 1998 og 2019, innen samband, navigasjon og krigføring og som stabsoffiser i taktiske staber. Som instruktør og lærer har han tjenestegjort ved både KNM Tordenskjold og Sjøkrigsskolen, innenfor fagfeltene samband, taktikk, maritime operasjoner og Sjømakt.

Steffen har vært hovedlærer ved Sjøkrigsskolen siden 2019.

Anne Marie Aanerud

Arbeidserfaring: 2021-2023: Statssekretær på Statsministerens kontor. 2020-2021: Strategisk rådgiver i Senterpartiets stortingsgruppe. 2018-2020: Rådgiver, Forsvaret. 2013-2018: Politisk rådgiver i Senterpartiets stortingsgruppe. 2012-2013: Politisk rådgiver for Landbruks- og matministeren. 2010-2012: Politisk rådgiver i Senterpartiets stortingsgruppe. 2010: Praktikant på Den norske FN-delegasjonen i New York.

Utdanning: 2015: Robert D. Stuart Fellowship, George Washington University. 2007-2009: Master i Peace and Conflict Studies, Universitet i Oslo. 2004-2007: Bachelor i Midtøsten og Nord-Afrikastudier, Universitet i Oslo. 2001-2004: Allmenne, økonomiske og administrative fag.

SJØMAKTSEMINARET 2024

Sjømaktseminaret arrangeres fra 19. til 20. september 2024 på Radisson Blu Royal Hotel på Bryggen i Bergen

Torsdag 19. september 2024

0800-0805	Flaggheis.
0800-0900	Registrering, morgenkaffe, mingling og industrimesse.
0900-0945	Åpning og velkommen
0900-0905	Åpning ved presidenten i Sjømilitære Samfund kommandør (p) Heidi Krøke.
0905-0910	Velkommen fra seminarets fagansvarlige. Kontreadmiral (p) Jan Sommerfelt-Pettersen
0910-0920	Åpning ved ordfører i Bergen Marit Warncke.
0920-0935	Musikalsk innslag ved Sjøforsvarets musikkorps.
0935-0945	Administrativ informasjon ved Generalsekretæren, kommandør (p) Tom Egil Lilletvedt.
0945-1500	Første del. Det overordnede bildet. Moderator førsteamanuensis Åse Gilje Østensen, Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen.
0945-1030	Vår sikkerhetssituasjon og våre målsettinger ved leder for Utenriks- og forsvarskomiteen, Ine Eriksen Søreide, Stortinget.
1030-1100	Kaffepause, mingling og industrimesse
1100-1130	Regjeringens arbeide i en alvorlig tid ved statssekretær Anne Marie Aanerud, Forsvarsdepartementet.
1130-1200	Strategiske konsekvenser av at Kina seiler opp som sjømakt ved professor Øystein Tunsjø, Institutt for Forsvarsstudier, Forsvarets Høyskole.
1200-1300	Stående lunch, mingling og industrimesse.
1300-1320	Sjømakt! ved orlogskaptein og PhD-stipendiat Tor-Ivar Strømmen ved Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen.
1320-1350	Erfaringer og erkjennelser siden Forsvarskommisjonen ble nedsatt i 2021 ved statsforvalter og leder av Forsvarskommisjonen Knut Storberget.
1350-1420	Paneldebatt ledet av moderator. Spørsmål fra salen.
1420-1450	Kaffepause, mingling og industrimesse
1450-1630	Andre del: Den maritime klynge. Moderator daglig leder Sigvald Sveinbjørnsson, Maritime Bergen.
1450-1455	Innledning. Harald Fotland, President, Norges Rederiforbund.
1455-1510	Beredskapssituasjonen. Audun Halvorsen, Direktør for sikkerhet og beredskap, Norges Rederiforbund.
1510-1530	Hvordan koble maritim næring og sjømilitær virksomhet. Johan Hvide, leder NORTRASHIP.
1530-1545	Verdensomspennende logistikk – en forutsetning for vår beredskap? Morten Graff, CEO Grieg Logistics Shipping Services.
1545-1600	Subsea og Nord Stream. Trond Larsen, Blueye robotics.
1600-1625	Paneldebatt ledet av moderator. Spørsmål fra salen.
1625-1630	Administrativ informasjon ved kadetter fra Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen. 1630-1830 Fri
1830-2300	Festmiddag, Håkonshallen

KRIG I EUROPA, ER VI KLARE?

Fredag 20. september 2024

0830-0845	Administrativ informasjon ved kadetter fra Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen.
0845-0900	Nytt fra sjøfronten. Kystjegerkommandoen 2030 – bruk av autonome sensorsystemer til overvåkning og målfatning langs norskekysten. Kommandørkaptein Frode Nakken, Sjef Kystjegerkommandoen.
0900-1130	Tredje del. Teknologi, utvikling og endring. Moderator orlogskaptein Steffen Berge Øverland, Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen.
0900-0920	Teknologi, utvikling og endring. Innledning ved kontreadmiral Oliver Berdal, Sjef Sjøforsvaret.
0920-0935	Undervannsdroner, utviklinger og bekjempelse. Ørjan Paulsen Thrane og Øyvind Andreas Eide, Co-founders Aedil AS.
0935-0950	Fremtidens forsvar. Tillit og ytelse i en tid med teknologisk endring. Mads Arild Eidem, Director Aquaculture Operations Norway in Åkerblå - a DNV company.
0950-1005	Space i det maritime sikkerhetspolitiske bilde ved Harald Aarø, Executive Vice President, Kongsberg Defence & Aerospace AS.
1005-1020	Innovasjon i krise og krig, klarer Norge å følge tempoet? Ved Aslak Sverdrup, regionsdirektør i Innovasjon Norge.
1020-1100	Paneldebatt ledet av moderator. Spørsmål fra salen.
1100-1130	Kaffepause, mingling og industrimesse.
1130-1230	Radissons klassiske lunch-buffet.
1230-1245	Nytt fra sjøfronten. Kapteinløytnant Pål Greger om operasjonen i Rødehavet, Operation Prosperity Guardian.
1245-1415	Fjerde del. Den menneskelige faktor, personell og kompetanse. Moderator kommandørkaptein Steffen Vambheim Vågenes, Forsvarets Høyskole, Sjøkrigsskolen.
1245-1315	Personellet er vår viktigste ressurs. Hva må til for at vi skal lykkes vi med personell og kompetanse i Forsvaret? HR direktør Cecilie Heuch, Forsvarsstaben.
1315-1400	Paneldebatt under ledelse av moderator. Spørsmål fra salen.
1400-1415	Kaffepause
1415-1515	Femte del. Oppsummering og avslutning.
1415-1500	Et skråblikk på seminaret og sjømakten ved siviløkonom, redaktør, gründer og orlogskaptein (r) Hans Geelmuyden. Etterfølges av en samtale med kommandørkaptein (p) Bjørn Terjesen, Redaktør Norsk Tidsskrift for Sjøvesen og kontreadmiral (p) Morten Jacobsen.
1500-1503	Hilsen fra presidenten i Bergen Militære Samfund, kapteinløytnant Robert Hansen.
1503-1510	Seminaravslutning ved kommandør (p) Heidi Krøke, President, Sjømilitære Samfund.
1510-1515	Flagghal.

Det tas forbehold om endringer i programmet.

Sjømilitære Samfund har arbeidet for Sjøforsvarets interesser siden grunnleggelsen i 1835.

Æresmedlemmer tilstede

Jacob Børresen

Egil Eikanger

Sverre Fiskaa

Kjell Birger Olsen

Marineingeniørgruppen

En interesseorganisasjon for marineingeniører i Forsvaret

Vi inviterer til Harlans seminar torsdag 7. - fredag 8. november 2024
på Solstrand hotel og bad ved Bjørnafjorden

Deteksjon, beslutning og effekt - kamptechnologi i møte med fremtiden

Harlan seminar 2024 vil se på vår evne til deteksjon, beslutning og effekt på flere nivå,
fra nåtid til å anskaffe fremtidens effektive kampmidler.

Mer informasjon om årets program og påmelding vil bli sendt ut til medlemmene i løpet av kort tid.
Følg Marineingeniørgruppen på Facebook og Sjømilitære samfunds faggruppe marineingeniører hjemmesider.

SMS vil spesielt takke for økonomisk bistand til årets Sjømaktseminar fra disse:

- Forsvarsdepartementet
- Sjefen for Sjøforsvaret
- Forsvarets personellservice

- Inge Steenslands stiftelse
- Leif Høegh stiftelse
- Den norske krigsforsikring for skib

I tillegg vil vi takke for vedvarende støtte fra våre bedriftsmedlemmer og bedriftene som har utstilling.

For Coast Guard and Navy vessels, robust and reliable systems that enable continuous operational availability are essential. With decades of experience from the marine industry, ABB is introducing proven technologies that meet naval standards and leverage superior through-life global support from the commercial sector.

Our solutions are highly configurable and resilient, bringing increased operational flexibility and mission support. Benefitting from ABB's unparalleled integration know-how, navy vessels can future proof their electrical power generation, distribution and propulsion systems, meeting the needs of both current and future platforms.

LMG Marin har levert komplette skipsdesign, mulighetsstudier og andre skipstekniske tjenester for norsk marinefartøy helt tilbake fra Skjold-klassen på 90-tallet. Vår nyeste leveranse var til Jan Mayen klassen - designet av LMG Marin og bygget av Vard Langsten. Gjennom våre mange leveranser opp gjennom årene har vi fått en unik innsikt i kravene til og prosjektgjennomføringsmodellen for marinefartøy, og hva som gir et godt sluttprodukt for en kvalitetsbevisst kunde som Sjøforsvaret/FMA. LMG Marin har de siste årene designet flere innovative prosjekt som bl.a. verdens første serie av LNG drevne skip og verdens første skip i kommersiell drift på flytende hydrogen. De siste årene er det bygget 24 skip med nullutslipp etter våre design.

Consolite Technology is a leading designer, manufacturer and supplier of night vision lighting technology. We have a particular expertise in Night Vision Device (NVD) Compliant / Friendly lighting and in more recent years, the capability to offer complete internal and external lighting packages across the complete naval platform. Consolite have the capability to test and certify compliance to the Def-STAN 02-587 Pt

3, of which they are the authors of. The latest development is the design and manufacture of military LiFi communication systems, which is on multiple trials at the moment.

Forsvarets verksteder leverer vedlikeholdstjenester til Sjøforsvaret. Vi dekker både avanserte våpen- og styresystemer & skipsteknisk vedlikehold.

KOMPETANSE Vårt tekniske personell bygger kompetanse gjennom spesifikk utdanning og opplæring på Sjøforsvarets systemer. Gjennom daglig arbeid på Sjøforsvarets fartøyer opparbeider vi nær kunnskap til fartøyene og systemene og vet hva som kreves for å opprettholde operativ status.

TILGJENGELIGHET Sjøforsvaret prioriterer oppdragene, og i vår dialog med oppdragsgivere har vi fokus på planlegging og langsiktighet i vedlikeholdet. Vi utfører de ulike oppdrag – der det trengs – når det trengs!

KAPASITET For å sikre leveranse av tjenester utenfor våre kjerneområder samt for å ta unna topper i produksjonen, setter vi bort arbeid eller henter inn personellressurser fra sivile firma. Vår verkstedorganisasjon administrerer og styrer oppdragene i overensstemmelse med Sjøforsvarets krav.

VERKSTEDENE

Forsvarets verksted Bergen (FVBE)

Gjennom Overflate- og Ubåtseksjonen planlegges og utføres vedlikehold & oppgraderingsprosjekter på alle Sjøforsvarets fartøyer. Våre anlegg på Haakonsværn og Ubåtbunkeren er tilpasset Sjøforsvarets behov innen tørrsetting og dokking både for planlagte og korrektive oppdrag.

Forsvarets verksted Ramsund (FVRA)

Verkstedet fungerer som et knutepunkt for Sjøforsvarets fartøyer ved operasjoner i nord. I tillegg utføres vedlikehold på Kystvaktens fartøyer.

Forsvarets verksted Horten (FVHO)

Verkstedet er et spesialverksted innen maskinering og prototypebygging. I tillegg utføres batteriproduksjonen for ULA-klassen i et tilpasset anlegg.

«En kundefokusert, konkurransedyktig bedrift med kompetanse rettet mot Sjøforsvarets virksomhet»

FiReCo

Våre tjenester:

- Statistiske og dynamiske konstruksjonsanalyser- lineær og ikke-lineær oppførsel
- Analyser med militære laster (sjokk og blast)
- Dynamiske analyser (transient-, spektrum- og modal analyse)
- Materialteknologi og design av konstruksjonen for produksjon bygget i FRP kompositter, samt stål, aluminium og titan
- "State of the art" materialkunnskap innen kompositter, inklusive materialmodellering og sammenstilling- og sammenføyningsteknikker
- Hydrodynamisk analyse, seakeeping, hydrostatikk
- Utvikling av design-regler og -standarder (DNV GL, NRAR, NSC, ABS and EN (CEN))
- Inspeksjon og 3. parts evaluering
- Testing og verifikasjon
- Prosjektledelse, produksjon- og byggeoppfølging
- Måling av konstruksjonsrespons og SHM (Structural Health Monitoring)
- Brannkrav, risikobasert design og brannbeskyttelse

verdikjedeoptimalisering, strategisk rådgivning og større organisasjonsprosjekter. Vi leverer strategisk, operasjonell og regulatorisk bistand knyttet til innkjøp og utvikling av hele verdikjeden til kunder i et bredt spekter av bransjer, både i privat og offentlig sektor.

Vi er årlig involvert i flere hundre ulike prosjekter, fra inngåelse av mindre kontrakter på varer og tjenester, til store og komplekse investeringskjøp og store organisasjonsprosjekter. Innkjøpsfaglig bistand, både strategisk, regulatorisk og operativ, er kjernekompetansen vår, og vi er eksperter på gjennomføring av private og offentlige innkjøp. Dette innebærer blant annet utvikling av innkjøps, kontrakt- og leverandørstrategier, prosjektledelse, innkjøpsprogrammer og konkurranser, gjennomføring av analyser, operativ innkjøpsbistand, endringsledelse og større organisatoriske prosjekter.

Inventura er spesialister på innkjøp, prosjektledelse,

Inventura består av om lag 135 konsulenter i et høy-kompetent, tverrfaglig miljø med kontorer i Bergen, Oslo og Trondheim. Vi er økonomer, jurister, ingeniører, samfunnsvitere, naturvitere, tidligere offiserer og IT-spesialister. Våre ansatte har lang erfaring fra en rekke bransjer i både privat og offentlig sektor. Vi er vant til å arbeide i tverrfaglige team, noe som ofte er en forutsetning for at vi skal kunne levere den beste verdien til våre kunder. Våre konsulenter kombinerer teoretisk og praktisk kunnskap for å tilby oppdatert og aktuell bistand.

Inventura har en lang historie med å jobbe mot forsvarssektoren, hovedsakelig innenfor merkantile prosesser, der våre medarbeidere har bidratt i et flertall av større materiellinvesteringsprosjekter de siste årene. Vi har en egen faggruppe som hovedsakelig jobber mot kunder innenfor sikkerhet og beredskap og vi har i den senere tid knyttet til oss medarbeidere med bred erfaring fra større organisatoriske og endringsledelsesprosjekter prosesser for forsvarssektoren.

Kom gjerne innom vår stand i for en hyggelig prat,

KONGSBERG

KONGSBERG is an international technology group that delivers advanced and reliable solutions that improve safety, security and performance in complex operations and under extreme conditions. KONGSBERG collaborates with global customers in the defence, energy, maritime, fisheries, renewable and aerospace sectors.

KONGSBERG aims to safeguard and enhance stakeholder value by engaging in profitable and growth-oriented industrial development with a long-term, sustainable and international perspective.

KONGSBERG's solutions protect people and critical infrastructure in countries around the world. Our defence systems in air defence, surveillance, tactical communication, weapon stations and missiles are at the forefront of development and help to strengthen countries' ability to defend themselves against external enemies. We are a growing player in space exploration, where we provide microsatellites and solutions for maritime surveillance.

Two centuries of innovation, transformation and delivering results has made KONGSBERG a recognized global technology leader and a leading supplier within defence, surveillance, space, aerostructures and MRO. We take pride in developing advanced solutions and products of strategic importance, for markets around the world.

Miko Marine AS ble i 1996 opprettet basert på ideen om å benytte magnetiske PVC plastre til å stoppe vanninntrengning og hindre oljeutslipp fra skip og installasjoner.

Selskapet har utviklet en rekke løsninger og spesialutstyr til så vel militære som sivile maritime aktører globalt. Miko Marine samarbeider tett med dykker- og bergingsselskaper, oljeselskaper og rederier, samt mariner og kystvakt globalt - for å utvikle gode og effektive løsninger og verktøy. Egenutviklet portefølje inkluderer utstyr for avblending av sjøvannsinntak og thrustere, magnetiske og ikke-magnetiske PVC-plastre for midlertidig tetting av skrogskader på ulike skrog typer, samt løsninger særlig egnet for polare forhold, undervannsverktøy og sterke undervannsmagneter.

Etter innspill og uttesting ved flere sjømilitære havarivernsentre, har Miko Marine etter forespørsel utviklet Miko Salvage Bag®, som leveres til Marine og Kystvakt i flere NATO land, inkludert Sjøforsvaret. Miko Salvage Bag® er av en samlet fagekspertise anerkjent som et innovativt og effektivt mottiltaksutstyr, som bidrar til økt overlevelsessevne og kampkraft. En rekke land har iverksatt anskaffelsesprosess.

I tillegg til utvikling av standardiserte og kundespesifikke løsninger, leverer Miko Marine operasjonelle tjenester og rådgivningstjenester innen selskapets spesialområder, som f.eks. krevende oljetømming av sunkne skip samt bistand ved utvikling av havarisimulatorer.

Marinens Veteranskip (MVS) er et prosjekt iverksatt av Stiftelsen KNM Narvik for å bevare Sjøforsvarets historiske fartøyer. Hensikten er å kunne presentere og formidle en viktig del av Norges maritime historie. Kunnskap om historien og hva tidligere generasjoner har utrettet er viktig for at kommende generasjoner skal kunne gjøre gode valg for fremtiden.

MVS har gjennom prosjektet identifisert fartøyene som skal være en del av porteføljen og har startet egne prosjekter for noen av dem mtp. overtakelse, restaurering, vedlikehold og drift.

MVS har høstet anerkjennelse for sitt initiativ og arbeid fra politikere, sivile bedrifter, faginstanser, Forsvaret og Stortinget. Regjeringen har i forsvarsbudsjettet for 2024 tildelt MVS økonomiske støtte til videreføring av prosjektet.

Følgende fartøyer / båter inngår nå i MVS:

KNM Narvik (Norges største museumsskip), **Sjøbjørn RIB** (i operativ drift), **Kongesjaluppen av 1976** (nyoppusset og i operativ drift), **Kongesjaluppen "Stjernen" av 1899** (i operativ drift), **Minesveiper M314 Alta** (vedlikehold nødvendig), **Stridsbåt 90N** (avventer donasjon), **Shetlandsbussen KNM Hitra** (i operativ drift), Kanonbåt/ **Minelegger KNM Tyr av 1887** (stort restaureringsprosjekt) og **FSKs Erik Birkeland RIB** (under evaluering).

I tillegg samarbeider vi tett med veteranfartøyene KNM Utstein, KNM Blink og KNM Skrei og Bredalsholmen Dokk- og Fartøyvernsenter, Nordnorsk Fartøyvernsenter, Hardanger Fartøyvernsenter og Isegran Fartøyvern. MVS er også aktivt medlem i Norsk Forening for Fartøyvern.

Vennligst se <https://www.marinensveteranskip.no/> for mer info.

Vi gleder oss til å formidle vårt engasjement og håper at dette kan smitte over på dere alle!

LM (Lars Magnus) Torp
Fartøyinspektør MVS

As an international naval defence player, Naval Group is a partner for countries seeking to maintain control of their maritime sovereignty. Naval Group develops innovative solutions to meet its customers' requirements. Present throughout the entire life cycle of vessels, it designs, produces, integrates, supports and upgrades submarines and surface ships, as well as their systems and equipment,

up to and including dismantling. It also provides shipyard and naval base services. As a high-tech company, it draws on its outstanding expertise, unique design and production resources and ability to establish strategic partnerships, in particular within the framework of transfers of technology. Ever mindful of the issues of corporate social responsibility (CSR), Naval Group is a signatory to the United Nations Global Compact. With bases on five continents, the group generates revenue of 4.3 billion euros and has 16325 employees (figures at 31 December 2023).

NDS Defence AS er en rådgiver og tilrettelegger for internasjonal forsvarsindustri opp mot det Skandinaviske forsvarsmarkedet. Man bistår aktuelle leverandører innen de muligheter som kommer frem gjennom nasjonale styringsdokumenter og anskaffelsesprosedyrer.

NDS Defence AS er en tilpasningsdyktig aktør innen prosjektering, anskaffelse, salg og markedsføring, kontraktsforhandlinger, produktutvikling og service og vedlikehold. Selskapet har også kompetanse for tilrettelegging av samarbeid mellom utenlandske leverandører og norsk forsvarsindustri. Gjennom et godt etablert nettverk søker man å tilby relevante løsninger til FMA og brukerne i Forsvaret.

NDS Defence AS kan spore sine aner tilbake til firmaet O B Linnae AS som bistod under realiseringen av Flåteplanen av 1960.

Stiegler er et pålitelig og dedikert advokatfirma i Bergen – etablert i 1889. Innenfor fagområdet «offentlige anskaffelser», besitter vi relevant ekspertise innenfor forsvars- og sikkerhetsanskaffelser. Med oppdatert kunnskap om forsvarssektoren, prosedyrer og anskaffelsesregelverk, tilbyr vi våre klienter verdiskapende rådgivning og støtte.

As a leading international aerospace and defense group, Nammo is committed to securing a sustainable future. We stand by our core values of precision, dedication and care. Nammo is an international aerospace and defense company headquartered in Norway. With more than 3100 employees, 27 production sites and a presence in 11 countries, Nammo is one of the world's leading providers of specialty ammunition and rocket motors.

Our day-to-day operations are managed through four business units: Commercial Ammunition, Small and Medium Caliber Ammunition, Large Caliber Systems, and Aerospace Propulsion. Our product portfolio includes shoulder-launched munitions systems, ammunition for both military applications, as well as sports shooting and hunting, rocket motors for military and space applications, and environmentally friendly demilitarization services.

By providing our clients with reliable advantage on their missions or training exercises, we have earned the reputation of being the most trusted partner – aiding you in securing the future through innovation, technology, and sustainability.

At **BAE Systems**, we provide some of the world's most advanced, technology-led defence, aerospace and security solutions. We employ a skilled workforce of around 100,000 people in more than 40 countries. Working with customers and local partners, we develop, engineer, manufacture, and support platforms, products and systems to deliver military capability, protect national security and people, and keep critical information and infrastructure secure.

Keeping people and society safe

Saab develops advanced defence, security, air and maritime traffic management systems. With broad experience and a wide range of civil and military projects in domestic and international markets, Saab is also a leading integrator of capabilities. Norway and Sweden have maintained close business relations in the field of military and civil security for many decades.

Saab Technologies Norway AS is a Norwegian company within the Saab group with headquarters in Halden, an office in Oslo and operations in Rena, Setermoen, Skjold and Stavanger.

Within the scope of trustful cooperation, we will continue to support the Royal Norwegian Navy with our innovative and cost-effective systems and lifetime services.

saab.no

SAAB

For Sjøforsvarets tarv og utvikling